

PEST, 1859.

10. szám. I. Félév.

MARTIUS 10.

A tékozló fiuról.

„Ime most a kellemetes idő, most az üdvösségnek napja!” (Kor. 2 lev. 6, 2)

Szinte jobban érzi magát az ember, hogy a zajos farsangi napok valahára elmúltak, s a szent böjti idő bekövetkezett. Ezen idő kiválólag arra van rendelve, hogy a tékozló fiu magába szálljon, s üdvös gyümölcseit hozza a valódi töredelmességnek. —

Halljuk tehát a tékozló fiuak történetét: Volt, egy mond Jézus, egy gazdag ember, kinek ifjabbik fia kikérte örökségét, s avval elment messze tartományba, hol feslett életet viselvén, mindenét elpazarolta. Még éhség is támadt azon tartományban, s a fiu kénytelen volt disznó-örizetre szegődni; hol annyira éhezett, hogy örömet moslékkal töltötte volna gyomrát, de ahhoz sem jutott. A nagy nyomor megtanította atyja kegyelmét becsülni; visszamegyek, egy mond, elismerem atyám előtt, hogy az ég és ő ellene vétkeztem. Az atya valóban visszafogadta őtet, és örömben még vendégséget is szerzett. Így cselekszik mennyei Atyám, zárá be Jézus a példát, a megtérő bűnösnek. (Luk. 15.)

A tékozló fiu, képe a keresztény bűnösnek.

Először is minden keresztény az ő mennyei Atyjától nyer örökséget, és pedig nagyot, ugymint: a természet s kegyelem ajándékait.

A természeti adományok, melyeket nyer, következők: az élet, az egészség, a testi s lelki erők, a tudom-

mány és tapasztalás, a jó nevelés, a jámbor természet, a becsület szeretete stb.

A kegyelem adományai pedig ezek: a keresztségben adott, jó cselekedetek s szentségek által bővített megszentelő malaszt, az erényre való képesség, a hitre s szent életre való hivatás, a Krisztus érdemei, az észbeli fölvilágosítások, a jó vágyak, a természet fölötti malasztok, a buzgóság az isteni szolgálatban stb.

Ezen adományokat bőséges mértékben osztogatja az ő fiainak a mennyei Atya, és pedig azon czélból, hogy ezek még bővítsék és szaporítsák azokat. Kereskedjétek, egy mond, míg eljövök (Luk. 19.), hogy a ki öt girát nyert, még más öt girát nyerjen hozzá (Mát. 25.); hogy gyűjtsünk kifogyhatatlan kincseket, és bővelkedjünk minden jó adományban. Azonban kikapván oly gazdag osztályrészt, mit cselekszünk mi kores fiak?

Elmegyünk messze tartományba, elmegyünk a halál árnyékának országába.

A ki tehát a bűn által eltávozol az Istentől, te is a tékozló fiuval messze tartományba költözöl, egy sötét országba; elfordulsz egy teremtetlen, kifogyhatatlan s önmagában legtökéletesb jótól, és egy teremtett jóhoz fordulsz, egy fogyatkozó és pillanatnyi jóhoz, egy tökéletlen jóhoz, melynek izlelése is halált okoz. Oh mi messze tartomány az, a melybe indulsz!

A bűn által elveszted a mennyei örökséget, kizáratol az édenből, kihajtatol a mennyországból, nem vagy többé az ország fia, hanem az örök kárhozat büntetése száll te read. —

Oh mily távozás! Gondold meg szerencsétlenség-

maság, s bárhonnét jöjön ker. katolikus magyar férfi avagy nő, azokkal, kiknél jövevény, úgy végezhesse ajtatosságát, imáját, énekét, miként otthon szokta végezni. Fájdalom! ellenkezőt mutat a mindennapi tapasztalás. És mivel az ilyen különfeleség között működő kántorok egyszersmind néptanítók is, észrevétlenül átszivároga a ker. kath. népbe a tarka vegyület, elannyira, miszerint ugyanazon községnek egyes családai nem egyformán imádkoznak, ajtatoskodnak. A hány ház, majdnem annyi szokás.

Tartsunk bár kis szemlét a legmegszokottabb ajtatoskodás gyakorlásai fölött. Lássuk a szent keresztvetést. Már maga a jobb kéznek emelése, az ujjaknak tartása mennyire különbözik az embereknél! Egy vagy két, vagy három, vagy mind az öt ujjával érinti egynemely homlokát, mellét és vállait; míg a másik sarló módra görbíti meg tenyerét, s kurta vágást tesz a légben, mintha esipős bogárkát üzne magától, de homlokát, mintha tüzes volna, érinteni fél. Hát a szó mennyire nem egyforma! Egyik mondja Atyának, a másik: az Atyának, Fiunak, vagy és Fiunak; Szentlélek Istennek, Szentlélek ur Istennek, avagy röviden, Szentléleknek nevében. Amen. Már-már ébredtünk, kik mondani szerettük: Atyának és Fiunak és szent Szellem Istennek nevében. Amen. — Ilyen színvegyület tűnik föl az Ur imájában is. Mondják: Mi Atyánk, vagy Mi Atyánk Isten, ki vagy mennyekben; szenteltessék vagy megszenteltessék a te neved, vagy a te szent neved; jöjön te, vagy a te országod; legyen, vagy legyen meg te, vagy a te akaratod, miképen mennyben, azonképen a földön, vagy itt a földön is; mi kenyertünk mindennapit, vagy mindennapi kenyertünk adjad nekünk ma; és bocsásd meg vétkeinket, vagy a mi vétkeinket; miképen mi is, vagy mink is megbocsátunk ellenünk vétetteknak, s ne vigy minket kísértetbe, vagy a kísértetbe, de szabadíts a gonosztól vagy szabadíts meg a gonosztól. Amen. — Nem különben változatossággal mondatik az angyali fődvölet: Üdvözlégy Mária! malasztal teljes, vagy malasztal vagy teljes; az Ur van, vagy az Ur vagyon te veled; te vagy áldott az asszonyok között, vagy asszonyok közt; és áldott a te méhednek gyümölese, Jézus. Asszonyunk szűz Mária, vagy szűz Mária, Istennek szent Anyja; imádj vagy imádkozzál miérettünk bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen. Említetlen hagynom nem szabad azokat, kik attól félnek, hogy elvesz a haza, elmúlik a hit, ha ők nagy szájtátintással nem mondanák: asszonyi állapot között, és bánják, hogy a szent írásnak magyar kiadásában, a vasárnapi evangéliomos könyvekben és ker. kath. kátékban már most ama szó nem található, s mint illedelmet sértő önnét kiküszöböltetett.

Ilyen tarka vegyület közben mennyi megelőzés avagy elkésés zavarja mind az iskolában, mind az egyházban, sőt még magános családi körökben is, a hol tudnillik még imádkoznak, a fenszóval végzett ajtatosságot! s bátran merem állítani, miszerint míg tizen azon kérdésre: kitől tanultad így az imát? felelik: anyámtól, — szintén más tíz fogja mondani: iskolában a tanítótól. Vannak változatok a Hízek-egyben, 10 parancsban, az egyház 5 parancsában, az angyali köszöntésben, valamint más szokottabb imáinkban is. Fájjaljuk az egyformaság hiányát mindezekben. (Vége következik.)

Roma. Pápa ő szentsége Rauscher bíbornok és bécsi érsek ő eminentiájának, ki még mult decemberhóban Romába utazott, egy remek vésetű drága kelyhet ajándékozott, s azt a következő sorok kíséretében küldé meg: „Küldöm önnek e kelyhet, hogy rólam a sz. mise-áldozatnál annál inkább megemlékezzék, s mint bizonyágát tiszteletemnek és hajlamomnak, melylyel ön iránt viseltem.” — A „Wien. Ztg.“ szerint még nem bizonyos, hogy a bécsi bíbornok érsek ur meddig fog Romában maradni. Az iránt azonban semmi kétség nincs, hogy a bécsi zsinat határozatai nem sokára megnyerendik a pápai megerősítést. — A híres jezsuita atya, Passaglia, azelőtt dogmatika tanára a római collegiumban, a Jézus társaságából kilépven, világi pappá

lón, s jelenleg a Sapienza nevű egyetemen a bölcészettől tart minden nemzetbeli számos hallgatók jelenlétében előadásokat. — A „St. Pietro in Vincoli“ nevű basilikában január 27-én tartatott meg a gyász-istenisztelet a st.-floriani ágostoniaknak (Alsó-Austriában) Romában meghalálozott praelátusáért, két bíbornok és több főpap jelenlétében. E basilika melletti zárdában neveltetik a fiatal Mortara, ki teljesen meg van elégedve, s jelenleg a latin nyelvet tanulmányozza.

Könyvhirdetés.

I. „Tartományi zsinat Esztergamban 1858. szeptember 19-dik s következő napjain. A magyar egyház régebbi zsinatainak rövid történetrajzával, s az Esztergamban legközelebb tartott zsinaton megjelent, s kitünőbb egyházférfiak élet- s jellemvázlataival. Irta Mészáros Károly. Pest, 1859. 8-dr. 119 l. Ara: 1 fjt 25 kr. újpénzben. Kapható Magyar Mihály könyvüzusnál.

II. „Mária minden ünnepére alkalmazott népszerű 10 egyházi ének a szeplőtelen Szűz tiszteletére kettős hangra orgonakisérettel.“ Szerző Mayrhofer József hittanár Győrben, kinél is kapható ez énekgyűjtemény. Ara: 26 kr. pp.

III. „Kamat számító táblák austriai értékű pénzben, melyekben a kamatok $\frac{1}{2}$ -től bezárólag 6 szátólig, és 1-től egész 2000 forintig $1\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ évre, egy óra, 20, 10, 6, 5, 4, 3, 2 és 1 napra, magyar és német nyelvbeni szabályok és példák által fölvilágosítva, századrész fillérvényi pontossággal kiszámítvák.“ Kiadta Mayrhofer György, könyvvezető-segéd a győri takarékpénztárnál. E munka igen nagy könnyebbésséggel szolgálhat minden számadónak, különösen pedig a nt. lelkes uraknak, templomszámadások készítésénél. Ara: $\frac{3}{4}$ forint, vagyis 75 kr. a ér. Kapható Győrött a szerzőnél, s Pesten Hartleben könyvkereskedésében.

IV. „A szántóvető arany szabályai.“ Rövid utasítás a kis gazdák számára. A magyar gazdasági egyesület által jutalmazott pályamunka. Irta Kenessey Kálmán, a m. gazd. egyesület igaz. választmányi tagja. Pest, 1859. 8-dr. 48 l. Ara: 20 kr. pp., vagy 35 kr. austr. ér.

Pályázatok. I. Kaloczai érseki megye- és Pest-Zolt vármegyébe kebelezett tiszta magyarajku Fajsz községben a kántortanítói állomás megkebelezésére f. é. martius 22-én tartandó pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi jövedelme: kész pénzben 91 fjt 56 kr osztr. ért., tiszta buza 4 s kétszeres 37 osztr. mérő, 6 akó bor, 30 font só, 10 font faggyu, 5 iteze vaj, 6 öl tűzi lágya, 200 kéve rőze, három holdnyi föld használata, stola-illeték, és szabad lakás. A pályázni kívánók az illető egyházmegyey hatósághoz intézendő, és mind vallás-erkölcsi, mind politikai jó önviseletüket tanúsító okiratokkal felszerelendő kérvényeket a fentkötött napig a ker. alesperesi hivatalhoz beadni, a pályázaton pedig személyesen megjelenni tartoznak.

Kelt Miskén, febr. 25-én 1859.

Flakovits András, ker. alesperes és tanfelügyelő.

II. Szerb vajdaságba kebelezett Topolya mezővárosában a megüritült tanítói állomásra f. é. martius 22-ik napjára pályázat hirdettetik. Ezen állomás jövedelme: 1-ór rendes évi fizetés 210 forint aust. ért., 2-óra vasárnapi tanításért 21 fjt aust. ért., 3-ór lakás-bérlésért 42 fjt aust. ért., 4-er kétszeres buza 20 aust. mérő, 5-ór fűtésre szükséges szalma. A pályázni vágyók — kiktől a magyar nyelv teljes bírása igényeltetik — folyamodásukat, a szokott kellekkel felszerelve, a fentebb érintett napig, a kerületi tanfelügyelőséghez Hegyesre elküldeni ne kessenek; az egyházi éneklésben jártasok elsőbbséggel bírandnak.

Kelt Hegyesen, febr. 27-én 1859.

A kerületi tanfelügyelőség.

A „Kath. Néplap“ ez idei folyamából még lehet teljes szamu példányokat megrendelni.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, e s ü t ö r t ö k ö n. Előfizetési ár: Budapesten, félévre 1 fjt 15 kr. pp. (új pénzben 1 fjt 31 kr.); egész évre 2 fjt 30 kr. pp. (új pénzben 2 fjt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 fjt 35 kr. pp. (új pénzben 1 fjt 66 kr.); egész évre 3 fjt 10 kr. pp. (új pénzben 3 fjt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők. A lap szerkesztését illető levelek „a Katolikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takarékpénztár-épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDÁS RUDOLF.**

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.

gedet! Nemde mig otthon vagy, szép s termékeny házával birsz, melyben, ha atyáddhoz, Istenedhez ragaszkodol, örökségedet nevelheted és szaporíthatod? Miért mégy tehát oly messze? Elhagyod az életet, hogy a halál országának árnyékába eljuss; egy tartományt keresesz, mely lakosait fölfalja.

A fiu elpazarlotta az ő osztályrészét. Minden bűnös, a ki az Istentől eltávozik, s elmegy messze tartományba, egyszer mind örökségét is elpazarolja. Elpazarolja leginkább a kegyelem adományait, némelyeket egészen elvesztvén, u. m. a megszentelő malasztot, és más természetfölötti ajándékokat; némelyeket pedig elfojtván, hogy neki, a bűnben levőnek mit se használjanak többé. — Így elpazarolja a még Isten kegyelmében szerzett érdemeit, a jó vágyakat, föltételeket, s a lelki buzgóságot. S ámbár a mennyei Atya az elkövetett vétek után sem szűnik meg a bűnöst kegyelmével fölvilágosítani, s őtet banalom- s töredelmességre ébreszteni: mindazáltal ő ezen kegyelmi ajándékot is olyformán pazarolja el, hogy a szíve ajtaján kopogtató Istennek föl nem nyit, szent sugallatnak nem enged, s az ébresztő malasztot hatástalanná teszi. Hasonlókép elpazarolja a természet ajándékait is; mert bűnös magaviselete által rövidíti életét, rontja egészségét, s soknemű betegséget szerez magának. Ezenkívül földbe ássa az ő ész-, elme- s szívbéli tehetségeit, midőn azokat érzéki s földi dolgokra használja. Elvesztegeti mivelttségét s tudományát, érzéki élvezetek által azokat elhomályosítván, s beszéplősítvén. Szóval: az egész természetét, mely előbb minden jóra fogékony vala, a bűn s megörögzött szokás annyira elrontja, hogy a szegény bűnös egyik gonoszságból a másikba esik, s végre sem tud a büntől szabadulni.

A tékozló fiu ohajtá betölteni gyomrát a sertések moslékával.

A sertések mosléka alatt értetnek az érzéki kéjek, fajtalan örömek, testi gyönyörök stb. Ezeket keresik, ezeket ohajtják a tékozló fiak; ezekkel akarják gyomraikat betölteni, buja vágyaikat kielégíteni. Mivel pedig ezen alávaló étek nem képes a lelket kielégíteni, azért moslék után sóvárognak. Azonban moslékkal sem tölthetik be eléggé gyomraikat, hanem csak akarják betölteni; mert az érzéki gyönyörűségek, a testi örömek, a fény, pompa s gazdagság semmiképen sem pótolhatják ki a szív ürességét. Vágyat, és ohajtást ébresztenek ugyan, midőn távol vannak; de mikor élvezi azokat az ember, undort s unalmat okoznak.

És senki sem ada neki. — Ez a tékozló fiaknak legnagyobb szerencsétlensége, hogy tudnillik még az érzéki gyönyörűségek is megtagadtatnak tőlök, hogy tova üzetnek azoktól, s mint Tantalus, kergetik a vízben uszó almákat, a nélkül, hogy azokat elérhetnék. Ők nem akarják a bünt elhagyni, azért a büntől hagyatnak el; s így benső vigasz nélkül szűkölködnek. A csalárd világ ugyan majd ezen, majd azon hiúság által magához csalogatja a tékozló fiakat; a reményben, mint némi horogban eledelt nyújtogat nekik: midőn pedig ezen horgot, vagyis a gyönyörök reményét elnyelték, akkor a horoggal együtt magához huzza őket, s fogva tartja, s azt sem engedi, hogy a csalétket bé-

kével élvezhessék, hanem mind a horgot, mind az eledelt a véres szájából kiragadja, eltávolítja.

(Folytatása következik.)

Munkai János.

Leánynevelés.

(Vége.)

Egyik főfeladata a ezélszerű nevelésnek, hogy a leányokból jó anyák váljanak. Isten teremté a nőt, hogy segéd társa legyen férjének; így már eredeténél fogva a családi körben tevékenységre van hivatva, s ennek minden tehetségét és erejét fölálldozni tartozik. Mig a családfő, az apa külsőleg hat, s kenyérkeresettel foglalkozik: addig az anya a ház belső dolgait intézni, s mint szende ibolya, a nevelés kedves illatát terjeszteni köteles. Ha valaköl, úgy bizonyára az anyai hivatásnál nem mindegy: az anya öltözteti-e a gyermeket, vagy idegen? az anya nyújtja-e a táplálékot, vagy a dajka? az anya karjain alszik-e el a gyermek, vagy a szolgáló babonás meséi között? az anya imádkozik-e vele, vagy a cseléd? az anyától kapja-e az első oktatásokat és intéseket, vagy mástól? Mindezen kötelek lelkismertes végrehajtása igazi, gyöngéd, s fölálldozó szeretetet igényel, minőt az anyákon kívül hiában keresünk idegeneknél, kiket többnyire önérdék, haszon, szolgálai érziület vezérel. Kimondhatatlan hatása az anya befolyása! Mit az anya az ő jámborsága, szeretete, gyöngéd válasos érzete, szelidsége, s szívélyes anyai szavai által a gyermek szívébe beplántál, azt sem idő, sem viszontagság, sem egyéb változás nem fogja abból soha egészen kiirthatni; a legszomorítóbb erkölcsi bukások után is újra és ismét előjő az, s ellenállhatlan erővel vonja vissza az eltévedettet az anyai jóság által egykor kijelölt ösvényre.

E végből nem lehet nem eléggé ajánlanom, hogy az iskolában a nevelés-tudomány is kivonatilag s alapelveiben tárgyalassék. Helytelen azon ellenvetés, miszerint a nevelés-tudomány csak képezdészeknek, mint jövendő tanítók- és tanítónőknek szükséges. Mert hiszen a szülők a főnevelők, s ezek vetik meg a nevelés alapját. A tapasztalás bizonyítja, hogy ritkán képes a tanító az elfajzott gyermeki szívet megnevesíteni. — Igen jó volna, hogy ha a házasulandók a hittanítás mellett az illető lelkészektől a nevelés-tudományra is oktattatnának; de a gyakorlati életben ez alig kivihető. Ép azért kívánatos, hogy az iskolában adassék elő röviden s népszerűleg a nevelés-tudomány. Oh mily jó nemzedéket lehetne ekkép várni! — Nem volna sok szülő, sok anya saját gyermeke sorsának sirásója: nem diésérné a gyermeket szembe, nem engedne meg neki mindent, nem kényeztetné el azt: nem hizelegne neki, midőn az atya bünteti; nem ijeszteni az iskolával; nem tanítaná tettetésre, hazugságra, hamisságra; nem büntetné esztelenül stb.

Továbbá a ezélszerű nevelés kívánja, hogy a leányok jó háziasszonyokká képeztesse. A jó háziasszonynak köteletségében áll arra ügyelni, hogy jó rend, csinosság és tisztaság legyen a háznál. Azonban nem azt értem én itt, hogy egy, ugynevezett vendég-

szobában fényben ragyogjon, a többit pedig piszok lepje el; hanem hogy a pénzétől kezdve a padlásig mindenhol rend és tisztaság uralkodjék. Ez nem csak a gazdagok, hanem a szegények lakáiban is eszközölhető; mert a szegényes és ószerű butorok is tisztaság által lesznek ékesekké, míg ellenben a legdivatosb butorzat is szenny által eltorzul. Kinek nem tetszik a tiszta, jól rendezett ház? ki nem keresi az edények- és ételekben is nem annyira a sokaságot, mint a tisztaságot? Erre kell tehát a szülőknek, erre az iskolának oktatni a leányokat, nem pedig fényüzésre. Szoktassanak a gyermekek honn és az iskolában tisztán, de egyszerűen járni. Tudok iskolát, hol a szegényebb öltözötű leányka kinevettetik, megítéltetik. Nem csoda, ha aztán a leányka ily esetben addig ostromolja szülőit, míg részére a kívánt csecsebecsét megveszik. Sőt vannak tanítónők, kik azt gondolják, hogy csak a külfény fogja híressé tenni növendéjüket, ha mindjárt az elme és szív műveletlen maradna is.

A jó háziasszony még azon oknál fogva is tartozik gondját kiterjeszteni a tisztaságra, minthogy ez az egészségre is hathatós befolyást gyakorol. Az egészség szempontjából ismét szükségesnek tartom az egészségtanból is a főbb elveknek tárgyalását, hogy a leányok megtanulják: mi rontja el például a levegőt? hogy nem jó a szobában ruhát vagy más egyebet szárítani, baromfit nevelni; hogy gyakrabban kell a szobát szellőztetni, az edényekre, az ételekre fölvigyázni; mitől romlanak a fogak, szemek? mikor nem jó vizet inni stb?

Míndezeken kívül a jó háziasszonynak főleg értenie kell a főzéshez; ha maga nem is főz mindent, mégis sok függ az ő kormányától. Ennek következtében már otthon gyakorlatilag szoktassák a szülők leányaikat a konyhában forgolódni. Az iskolában is kiváló gond fordítassék a gazdasszonykodás e legfontosabbik ágára. Nem mondom ugyan, hogy iskolában elméletileg tanulják meg a leánykák, hogyan kell főzni és sütni? mert ebben nem sok köszönet volna; hanem gyakorlatilag, például a délutáni órákban adassék elő: hogyan, s hányféleképp lehet készíteni valamelyeledelt? Tüntessék ki jutalom, vagy dícséret által az, ki honn, természetesen szülői segítség mellett, legjobban készít el valamit. Ezt aztán hozza el magával az iskolába, s mondja el, mi módon készült. Így egyik a másiktól könnyű szerével fogja eltanulni a főzés vagy sütés mesterségét. Egyik egy nap, másik másnap hozhat valamit az iskolába, például: kenyeret, befőzött vagy aszalt gyümölcsöt, ugorkát, zöldbabot, káposztát, különféle süteményeket stb.; egyik egyben, másik másban kitünő levén, a bizalmas eszmecsere által mindnyájan sokat tanulhatnak.

Ugyane módszert sikerrel lehet követni a fehér és egyéb ruha-nemüek varrásánál is, melyhez a ki nem ért, az valóban a jó háziasszonynak czimére nem érdemes. Miért is a leánykák az iskolában varrásra is taníttassanak; otthon készítsen mindenki valami szép munkát, s hozza el azt mutatványul, és mondja el a készítés módját. Vagy ha például valaki tud kosarat fonni, virágot csinálni: e mesterséget szintén közölje többi iskolatársnőivel. Ily kölcsönös gyakorlatok mellett szép előmenetel remélhető.

Igen ajánlatra méltó volna, főleg nagyobb iskoláknál, épen úgy, mint a gazdaságiaknál szokás, kertet tartani, melyben minden leálynak kijelöltetnék művelés végett egy kis részecske. Itt ismét gyakorlatilag meg lehetne tanulni: mint kelljen a földet fölöstani, művelni? melyik ágyban mit kellene vetni, s a veteményt hogyan ápolni? stb. Jutalmat lehetne egyuttal kitűzni annak számára, ki legszebb zöldséget mutatand elő. Így megszokná kis korukban már a kertnek is művelését, s a helyett, hogy piperével töltenék a drága időt, szép veteményeket természetének, melyekért nem kellene aztán pénzt kidobni.

Ezek volnának a leánynevelésről rövid nézeteim azon megjegyzéssel, hogy a leánynevelés ne legyen egyoldalú. Valamint egyedül fényűző, tudományos, szép művészetekben jártas asszonyt nevelni hiba: ugy más részről a mellett, hogy jó anyákká és jó háziasszonyokká képezzük a leánykakat, azoknak külmiveltségét sem szabad egészen elhanyagolni.*) Általános szabályul szolgáljon, hogy valamint másutt, ugy a leánynevelésnél sem kell, a mi mulattató, eléje tenni a hasznosnak, sem a hasznost a szükségesnek.

Mendlik Ágoston.

Szent Imre herczeg.

(Imadal.)

Szüz virág, szent Imre herczeg!

Mennyeck ékes liljoma,

Üdvözlégy te sziveinknek

Édes vágya, óhaja!

Néked zeng e buzgó ének,

Ki lakója vagy az égnek!

Mint a harmat tiszta csepje

Gyöngyvirágnak kehelyén,

Tiszta volt hő gerjedelme,

Tiszta, szüz az érzemény,

Mely szivedben serkedezve,

Jézust példakép követte.

Sem királyok tünde fénye,

Sem dícsőség s hatalom,

A világnak csábigéje,

Szóla bármí hangokon:

Szived meg nem szédítette,

Azt hívságra nem vezette.

Földi testben égi angyal,

Szüz virágszál csodaszép,

Testedet te bűnmoocsokkal

Soha be nem szennyezed!

Jézus kedvét lelte benned,

Égbe vitte ifju élted.

Égbe vitt fel, hogy azokkal

Eld a véglen örömet,

A kiket föld szent sugárral

Hőszinü szép öltözet,

És haladnak az ártatlan

Égi bárány nyomdokában.

*) Csakhogy aztán e műveltséget nemzeties szellem lengje át. Egyáltalában a szülői és iskolai nevelés oda legyen irányozva, hogy mely honleányokat nyerjen ez édes haza, kik érzelmeik és tetteik, viselkedésük és szokásaik által egyiránt kitűntessék irántai hő szeretetüket. Szerk.

Oh szüzesség példaképe!
Liliomszál, gyöngyvirág!
Légy szívünknek hű vezére,
Hogy csalárdul a világ
El ne csábitbassa bűnre,
S kárhozatra azt ne üzze.

Kérd oh értünk a szűzeknek
Szüz virágát, szent Szűzét,
Hogy minékünk nyerje ő meg
Szent Fiának bő kegyét,
És kegyelme áradatja
Legyen bűnünk bocsánatja!

Igy bár gyarlók mi a testben,
Büntörődve tiszta-ép
Hogy lehessünk lelkiképen,
És az örök üdv, az ég
Legyen a mi várt jutalmunk,
Végzetetlen boldogságunk!

Garay Alajos.

Agárdi lombok.

— Regék —

D a n i s t ó l.

I.

S z e n t I m r e r ó z s á j a.

Székes-Fehérvárott ama helyen, hol jelenleg a díszes püspöki palota áll ligetes, hüvös udvarával, állott egykor a magyar királyi vár. A bástyán, hol jelenleg a püspöki függő-kert uralg, már sz. István király idejében szintén esinos kert volt. A tizenkét éves Imre herezeg tavasszal és nyáron a kellemes napokon már hajnal előtt ki szokott vala jöni e kertbe, s itt végező reggeli buzgó imáját az új királyi háznak ezüst liliomszála. Mikor pedig hajnalra harangoztak, mindenkor egy rózsabokor elé térdelt, s úgy imádkozá el az „Ave Mariát:“ mert ő a legszebb rózsában az Isten anyját, az örök tisztaságu szent Szűzet képzelé magának. Angyali üdvözlését az angyalarezu herezeg közönségesen ezen imával szokta vala bezárni:

Mennyország rózsája, Mária,
Kinek keresztfán halt meg szent Fia!
Nyerd meg nekem Jézus kegyelmét,
Hogy bennem a szívet és az elmét
Tisztán megőrizze,
S mint ifju virágot
Mennyei harmattal
Gazdagon öntözze:
Hogy a büntől s a gonosztól
Mindig féljek,
S az ártatlanságnak
Haljak s éljek! —

Történt pedig, hogy egy őszi estén az ifju herezeg elkésett a bástya-kertben. Holdatlan este is volt, de az ég is komor felhőkbe burkolózott, és sötét lön. A herezeg vissza akart térni a várba; hanem e pillanatban

megkondult a királyi ezüstkapus templom tornyában az esti harangszó, és a herezeg fölkeresé a rózsabokrot, hol a legszebb rózsát látta, és ott letérdele, hogy az „Angyali üdvözlését“ elimádkozná. A mint pedig imáját végezné, ime! a rózsza, mely előtt térdelt, egyszerre tűzbe borult, s kebléből fényes sugarak löveltek ki, melyek az egész kertet megvilágosíták. Imre herezeg elbámult, s betekinte az égő rózsába, és látott a rózsza kelyhében meztelen kis gyermeket, ki azonban csak akkora vala, mint egy méhecske, — és ez Jézus volt. Teste ragyogott, mint a villám; s feje fölől mennyei sugarok özönlének, elárasztva tündér fényvel a királyi kertet. Imre herezeg örült is, félt is. Különös mennyei örvendezés lepte meg lelkét és egész valóját; de minden tagjaiban remegett, midőn fölkelte helyéből, hogy kihívja Istvánt, a királyt. Azonban az első magas fabokornál egy fehérbe öltözött gyönyörű arcú s aranyfürtű férfiú állott; ez megfogá Imre herezeg jobb karját, s minden világi zenét és éneket fölülhaladó édes tulvilági hangon mondá neki: „Herezeg! ne hívd ki atyádat. Ime, a rózsza már elaludt! Isten adta ezt neked jelül, hogy imádat meghallgatta, és nem sokára látni fogod őt!“ A herezeg visszatekinté, és nem látá a rózsát többé fényleni, és igen megsomorodék; az angyal pedig észrevétlenül elenyészett mellőle. — Félénken és szomorun ballagott alá Imre herezeg a kert lépcsőin. Az egész kert, az egész udvar, és a királyi palota egyszerre eltelt a legfinomabb rózsailleslással. A herezeg pedig elmondá az atya-királynak a látást, és kimentek hajnalban a kertbe, és megtalálták a rózsát. A rózsza fehérre változott a pirosrózsza-bokron; de kelyhében nem vala egyéb, mint három harmat-gyöngy, akkora mindegyik, mint egy galamb-szem. Imre herezeg lemeteszé vigyázva e rózsát, és az udvari kápolnában tiszta vízzel töltött ezüst kehelybe állítá. Napok és hetek, hónapok és évek multak, és a rózsza nem hervadott el, a fris víz a kehelyből ki nem párolgott. Évek mulva pedig, midőn Imre herezeg haldokolt, a rózsza ismét esodálatos fényvel tündökleni kezdett. És megjelent az angyal, ki a bokor mellett állott, és a rózsát a herezeg koszorujába tűzé, s megcsókolván arcát, elvitte lelkét a magas mennyországba, Isten örömébe. —

Ez időtől fogva látni a világon fehér rózsákat; azelőtt a rózsza mind piros volt. Fehérvár hatalmas urai és urnői, kik akkor a hatalmas szent király árnyékában laktak, sőt a többi fejedelmek alatt is sok esztendőig szoktak bejárni a királyi bástya-kertbe, imáikat, különösen pedig az „Angyali üdvözlését“ végzendők. Sőt a jámbor néphagyomány azt tartja, hogy azok, kik itt e kertben imádkoznak, hosszú életűek lesznek, és elköltözésök pillanatában három vigasztaló jelenik meg ágyuknál: szüz Mária, az őrangyal, és szent Imre herezeg.

Mindig szentül élnél,
És ártatlan lennél,
Elméd jót gondolna,
S tisztas ajkaidról
Mézes ima folyna;
Szived hő verése
Tiszta érzeteknek
Volna döbbenése;

Kezed mindig csak jót tenne,
S Jézus veled lenne:
Akkor szíved, akkor elméd
Égő rózsabokor lenne. —

Szemerei levelek.

XVII.

(Folytatás.)

Az Isten után azokhoz fordulj, a kik Isten után legközelebb állnak szívedhez. Szülőid adták életedet, bizonyosan boldogítani is kívánnak tégedet. Nem akarják ők ronlásodat, de szívökön hordják boldogságodat. Keresztények a te szülőid, tehát higgadt elmével megfontolják: hogy a kit szíveddel párosítani kívánnak, avval nem ők fogják a páros élet igáját a sirig hordozni, hanem az ő gyermekök. Szülőid nem a szerelem gyulaadó, vagy éppen elvakult szemével néznek, hanem lelki szemek világosságával tartoznak mérni a körülményeket, melyek a páros élet áldására szükségesek. Egy keresztény szülőnek sem szabad arról megfeledkeznie, hogy neki a házasságra nézve világosságát tartoznak mérni a körülményeket, melyek a páros élet áldására szükségesek. Egy keresztény szülőnek sem szabad arról megfeledkeznie, hogy neki a házasságra nézve világosságát tartoznak mérni a körülményeket, melyek a páros élet áldására szükségesek. Egy keresztény szülőnek sem szabad arról megfeledkeznie, hogy neki a házasságra nézve világosságát tartoznak mérni a körülményeket, melyek a páros élet áldására szükségesek. Egy keresztény szülőnek sem szabad arról megfeledkeznie, hogy neki a házasságra nézve világosságát tartoznak mérni a körülményeket, melyek a páros élet áldására szükségesek.

Ha aztán így, Isten szíve és szülőid tanácsa szerint keresztény megfontolással választasz magadnak mátkát, s azt az egyházi törvények szerint jövőd házasságra eljegyzed: légy s maradj állhatatos. Ne hallgass a világ mézes, vagy mérges nyelvére, mely minden házasságtörésnél megered, mert ármánykodni szeret. Különösen az olyan asszonyok, kiknek házassalándó fiok, vagy eladó leányuk van, rettenetesen értik azon gonosz mesterséget, miképen kell a jegyeseket tele beszélni, egymástól elidegeníteni s eiszólni. Keveset mondog, hogy senkit se sértsek. Isten ítéljen meg mindnyájunkat; ő ítélje meg a házasságrontó pletyka postáit is; de az kétségkívül igaz, hogy akár az ifjunak, akár a hajadonnak legnagyobb dicséretére válik, ha csak akkor tudnak róla rosszat mondani, midőn házasságra akar lépni. A körül előbb nem tudtak rosszat, ilyenkor csak irigység-s rágalmából marják. Az ily gonoszakaratu kisebbités által, a kinek szíve helyén van, nem engedi magát megtántorítottatni. Ha az Istennel kezdted lépésedet, a világ nyelve meg ne gátoljon abban.

Egyébiránt kedves öcsém! nagyjelentésű szó ez: „Az Istennel kezdeni.” Kihat ez nem csak a mátkaválasztásra, de a házassági szándékra és a házasságtörésre is. Az Istennel kez-

deni annyit tesz: Isten szíve szerint választani jegyest, Isten szíve szerint kívánni a házasságra lépést, és Isten szíve szerint kötni meg a házassági frigyét. Az elsőt már elmondtam; a másikat kettőt is elmondom.

Ha Isten szíve szerint akarsz házasodni: jó szándékból, szent ezelből kívánj házasságra lépni, különben nem kezdheted Istennel, Isten áldásával. Azért kívánj házasodni, a miért az Isten a házasságot rendelte, tudnillik: hogy leendő társaddal az élet terheit megosztva viseljétek, egymás segítői s vigasztalói legyetek, a kölcsönös szent szeretetben a testi förtelmektől megőrizkedvén, s gyermekekkel megáldatván, ezeket Isten félelmében neveljétek az emberi nemzet föntartására s a polgári társaság és igaz anyaszentegyház áldására. Csak ilyen szent szándék mellett lesz házasságod az Isten szíve szerint való, Jézus áldására s a szűz Anya pártfogására méltó. Tehát ne gazdagsáért, mely könnyen elveszhet s elfogyhat; ne szépségért, melyet néhány év elfonnyaszt; ne testi gyönyörűségért kívánd a házasságot, mert a ki csak ezért házasodik, a szent irás mondja arról, hogy az ördögnek van rajta hatalma: hanem a házasság szent ezeljéért kívánj házasodni, tehát társul is olyant keress, a ki e szent ezelra alkalmas és hajlandó.

Azért van távol sok házasságtól az Isten áldása, mert nem szent ezelből, de vétkes érdekből kelnek össze. Sokan a szépséget keresik: ezt egy-két gyermek, vagy egy betegség is elhervasztja, s akkor az elenyészett szépséggel a szeretet s a képzelt boldogság is elenyészik, a kínos nyomorúság pedig elérkezik. Sokan a testi kéjt vadasszák; nem a Jézus szíve, de a sátán ösztöne szerint köttetnek egymáshoz: pedig a pusztán testi gyönyört kívánó szívet mihamar unalom lép meg, oly mértékben, a milyen volt kívánsága. Az ilyen házasságban a kielégített testi kívánságot keserűség követi, melylyel a szeretet angyalát nélkülöző, s egymásra unt társakat az utálat sátánja győtri; kik aztán olyformán éreznek egymás iránt, mintha szeretet s boldogítás helyett gyűlölséget s gyűlötséget esküdtek volna egymásnak az oltárnál. — Legtöbben pedig kincset, gazdaságot keresnek a házasságban; tulajdonképen azt veszik el, a házastársat csak ráadásul nézik. A szegény jámbor szíve mellett is gyéren kap kérést, a gazdagnak meg annyi kéréje van, hogy az esztét is megzavarja. Héj pedig igen sokszor éppen a gazdagság lesz a házasság legiszonyúbb átkává; mert olyanokat köt össze, kik nem illenek össze, kik csak gyűrit cserélnek az oltárnál, de szívet nem; kik nem lelket, de érdeket keresnek: tehát boldogságot nem találnak. Az ilyen házasság édes bora mind elfogy a menyegzőben; a mézes hetek napokra olvadnak le, s későbbre csak a keserűség vize marad. Az érdekből kötött házasságnál hiába köti össze a pap a kezeket, mert a szívek nem fognak össze, de széthúznak. Mikor a lakodalmi násznép szétoszlik, a szeretet is eltávozik; csak a győtrelem marad velők a sirig. A kik nem a Jézus áldásával szövetkeznek össze, feles társak helyett feleselő társak, társak helyett ellenségek lesznek — egymás mellett. Sok szegény házaspár, mert jámbor szível szövetkezett, nyugodtan él az Isten áldásában; a gazdagnak sok bűne van hajlama mellett alkalma is. A kincs veszendő, el is vesztegettetik, ha nem jó lélek bírja. A gazdag menyasszony, ha szíve szegény az erényben, szegény tarisznyát is akaszthat a nyakadba, de a bubánat teljes tele zsákját bizonyosan oda veti; koldusmankót is lökhet a kezébe, de a győtrelem súlyos keresztjét bizonyosan vállaidra teszi.

Nagyon sok nő vékonykkel siratta már azt meg, hogy nem a jámbor szívé szegény, de a gögösléklü gazdag kérést választotta. Nagyon sok férj nyeli a mérgekeserü türom-levest azért, hogy a leánynak nem a szívet, hanem a kincsét nézte; de biz az ilyen késő bánatot csak a sir szünteti meg, addig legföljebb a bánatot enyhíti meg. Ismét mondom, kedves öcsém! a más példáján okulj: lelket keress, szívet végy, az erényt nézd, mert ezek nélkül a kincs nem hoz áldást, de átkot szaporít. A kinek jó lelke van, az mind a sirig eléggé szép; lélek nélkül pedig a legszebb kép sem boldogíthat, és biz utóvégre minden külszepség ráncokba gyűrődik. A kinek nemes, erényes szíve van, az mindvégig eléggé gazdag arra, hogy társát boldogítsa, s ezt az Isten áldása mellett meg is teszi; a romlott szívé gazdag pedig szegény az Isten áldásában, s e nélkül társát sem boldogíthatja.

Majd utóljára hagytam, a mit először kellett volna mondanom: bár a világ is csak utolsó gondját fordítja rá. A házastárs választásában mindenképp arra ügyelj, hogy mátkád istenfő, vallásos legyen; mert ha az Istent nem szereti, társát sem fogja hiven s állandón szeretni. Még pedig — hogy a kényes tárgyat csak egy pár szóval érintsem — valamint egy só és egy kenyér, úgy csak egy hit boldogíthatja a házastársakat. Mindenök közös: hogy legyenek hát külön szakadva a legszen-
tebb lelki kapocsnál, mely szívöket az éghez csatolja? A különböző vallású társak csak úgy férhetnek meg egymással, ha saját hitelveik iránt hidegek s közönyösek; ez pedig igen keserű vigasztalás. Még a dómándi újmagyar is azt mondta: „Polyák polyákkal, ezigány ezigánnyal;“ a hitre nézve ezerszer inkább igaz ez: „Katholikus katolikussal, református reformátussal.“ — Azonfölül olyan válaszsz házastársul, a ki szü-
lőit tiszteli; mert ha ezeket nem becsüli, társát sem fogja becsülni. Olyan válaszsz, ki nem a világ hiúsága utáni kapkodásról híres, hanem keresztény erényekben díszes: józan, szelíd, alázatos, takarékos, a dologgal nem komáz, felebaráti szeretettel bír; mert csak ezek által felelhet meg házastársi rendeltetésének, mely egy pár szóba foglalva ide megy ki: boldogítva boldogíttatni.

(Vége következik.)

Jakab szomszéd.

Mit mondott Herkó páter a palócz vidéken?

II.

(Vége.)

Ki nem tud szeretni, reszkess attól, mint vad szörnnyeteg-től; örizedjél mint mardosó viperától; kerüld mint gyilkos haramiát, ki ha nem tesz is hajborzasztókat, nem kell feledni, miszerint csak nyugszik, pihen, miként a kifáradt vész dulásai után. Mi tehát a szeretet? Egy pompás égi virág, mely az égből az emberi szívbe plantálva, díszlő pompájával közelébe varázsolja magát az eget; — egy arany lánc, mely az eget a földdel összekapcsolja. Mi a szeretet? Az, mely ha kebledet nem lakja, bár kincsre Darius légy, szegény vagy; ha pedig ez dobogtatja, bár rongyok csüngjenek le rólad, gazdag vagy; mely nélkül az ember, e remek teremtés csak pusztá üres hang; ellenben ezzel csaknem félisten. Mi a szeretet? Főparanesnok az erkölcs seregében: alatta van mint első tiszt a hit, zászlótartója a reménység, harezos vitézei a többi erkölcsök. Mi a nap az égen: az a szeretet a mi szívünkben; a nap sugar-karokkal öleli át az eget, s ölelésére millió meg millió csillag születik, s a földön sugár-nyomában szebbnél szebb virág fakad; a szeretet áthatván megével a szívet, ez erkölcsök tárházává lesz, s a hol megfordul, utána erkölcs, örömvirág nő. — Avvagy nézzük a rablót és a puszták fiát, a szegény legényt: mi viszi őket arra, hogy gyilkos vasat verjenek embertársuk szívébe? Valljon nem boldogságuk eszközlése-e? — Azonban csak mindig igaz marad: ki milyen utat választ boldogsága elérésére, olyan boldogsága is. Zordon az út? vértfagylaló a pálya? ne higye senki, hogy az ily módon szerzett boldogság is más, s nem zordon és vértfagylaló lesz. Ugyanis az ily utak vége vagy a szégyen-dombon föllálitott száraz fa tövében szakad meg, vagy tömlőzők sorvasztó falai közé vezet. S ki mondaná ezt boldogságnak? — Hát a kinek sok szép pénze van, annak nincs-e mindene? Ha szeretete nincs, akkor boldogsága sincs. A boldogság nevét csak az érdemi meg, a mi igaz, valódi, állandó boldogságot ígér is, és ad is. Ezt pedig sem aranybánya nem hozza meg, sem kelet drága gyöngyével nem jár; mert minden a sors játékanak alája van vetve: az igaz boldogságnak nem egy-két hónapig, vagy esztendeig, hanem örökké kell tartani. Csak a szeretet bír boldoggá tevő erővel. Csak ő vezet azon a királyi uton, mely a boldogsághoz visz! — E pályán haladtak számtalan vértanuk, mely bár rózsák helyett tövisekkel van behintve, bár soknak az egy testén és lelkén kívül épen semmi sem vala: mégis az a nyugalom, mely, midőn a kins halálnak szemébe néztek, homlokukon üle; az a megzavarhatlan béke, melylyei a pallos lecsapását bevárak, keblökben honoló boldogságuknak félreismer-

hetlen jele. Mint tenger gránitsziklája a csapkodó hullámok közt, úgy állanak ok üldözött éltök viharos perezeiben; mert biztosak valának, hogy nincs emberi hatalom, mely boldogságukból kiforgassa. Ez pedig egyedül a szeretet munkája vala. Igen, szerettek ok, s Isten vala velök; mert „ki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten ő benne.“ A szeretet tehát utja az embereknek Istenhez, és az Istennek az emberekhez. A szeretet emeli föl az erkölcsök gyönyörű virágkoszorúival ékített ama pompás diadalkaput, mely alatt a lélek tartja átmenetét a világ nagy királyához, s ez viszont a mi szíveinkhez. Már pedig hol Isten van, ott van a mennyország is; hol Isten van, ott van a paradicsom is. Paradicsom pedig és boldogság olyan, mint szép virág, és annak illatja együttvéve. Aranybányához közel lenni, s arany porszemeket még csak nem is látni, — majd lehetlenség. Éjsötétséget elterülni a vidéken, és a nap fényes sugarait szétáradni szemlélni, — e kettő együtt sohasem fér meg. Isten a szívben bírn s mégis boldognak nem lenni, — azt nem hiszi senki; annál inkább is nem, „mert ha beteg vagy, gyógyítód; ha eltévedtél, kalauzod, vezérlőd; ha viaskodol, paizsod; ha szomjazol, italod; ha buslakodol, vigasztalód; ha elsötétedik fölötted, vezető tűzoszlopod; ha árva vagy, jötevő atyád.“ — Ime! láthatja mindenki, ki Isten a szeretet által bírja, annak boldogságához semmi kívánni való sem marad fel. Isten teljes boldogság, Isten állandó boldogság. Állandó: mert Isten még akkor is, mikor a föld kimozdul sarkaiból, ingatlanul állani fog.

Szeretet nélkül, „ha emberek és angyalok nyelvén szólnék is: „olyan vagyok, mint a zengő érez, vagy a pengő czimbabom;“ ellenben ha szeretet melegíti át keblemet, azt csak egy szent atya tudja megmondani legjobban, mivé leszek: „Kiki olyan, a milyen szeretete. A földet öleled szeretetteddel, föld leszesz; eget kér szereteted, — ég leszesz; Isten keresi szereteted, — Isten leendesz. Szeretve Istent, Istenné dicsőülnek.“ — Ha e szavak erejét nem gyengíteném, részemről szeretném hozzáadni ezt, hogy ki közelebb van a tűzhöz, jobban melegszik; a mely csillag nincs távol a naptól, nagyobb fényvel tündöklök: így kinek szívet szeretet dobogtatja, közelebb jut ahhoz, ki hártartalan szentség, ajakkal el nem rebeghető tisztaság. S mint ki illatos virágok körül járkálván, illatot szed magára: ugy a szeretet Istent az emberi szívhöz, az emberi szívet Istenhez vonzván, — a szív ez érintkezésben tetemesen javul, föltöte tökéletesbül.

Ajánlom szíveimből, lelkemből mindenkinek a szeretetet. Még akkor is, mikor az utolsó perecz megérkezik, lelkem e sohajttással száll el: „Fiaeskáim! szeressétek egymást;“ s nem csak azért, hogy e nélkül a föld vadállatok rengetegje, örök vérengző küzdelek színhelye lenne; nem csak azért, hogy e nélkül az élet a legnagyobb fény, bőség és kényelem mellett nem egyéb lenne czipra pokolnál és vérrel telt mezőnél: — hanem azért is, hogy „megmaradnak a hit, reménység, a szeretet, e három: ezek közül pedig nagyobb a szeretet.“ S valóban a szeretet első helyen áll még a virtusok seregében is. Itt a szeretet tündöklő nap, a többi erkölcsök körülte fénylő csillagok. Pompás arany korona, ékgyöngyei a többi erkölcsök. Azután még az Isten csillagos honában is, midőn azt kiküzdő erkölcsök már nem lesznek, — csak a szeretet nem hül meg. — A hit, mely a szeretet után egyik vezérekörök, — a mennyekben a dicsőség fényében megszűnik; de nem a szeretet. A remény csillaga, mely a hittel egyrangú, a világ főurat körül özőnlő ragyogásban elmosódik; de nem a szeretet, mely e tekintetben úgy tűnik föl előttem, miként egy serege élén álló megtörhetlen hős vitéz, kinek oldala mellől mind elhullnak harezársai, s a csata végével egyedül egy maga örvendez az életnek. A szeretetről el lehet mondani: „Kiesoda ez, a ki elő mint felkelő hajnal, szép mint a hold, választott mint a nap, rettenetes mint a tábornak elrendelt serege?“ —

Ha annak az öreg napnak, mely oly fiatal tüzzel járja meg utját, egyszer — beleunván a sok járás-kelebebe, eszébe jutna, ha nem is bosszu, de kevés időre nyugalomba tenni magát: ugyan mi lenne a világból? Lennének-e még akkor is tündöklő csillagok? Nyílnék-e virág a kertekben? S nem lenne-e a föld egy koporsó, melyben feloszláznak indulna minden? — S ha nem volna szeretet: lenne-e akkor irgalom, türelem, szánalom,

nagylelkűség, részvét, kegyelet, gyöngédség, kimélet? Vagy egy szóval: állana-e az erkölcsöknek gyönyörű legiója? Nem lenne-e ez királynéját vesztette méhraj, mely elbágyadvá, kedvet veszve lassankint élet nélkül hull el? Tépd ki az emberi szívet helyéről, kitéped vele az életet. Meghalt szívedben a szeretet? — meghalt abban a szeretet után a többi erkölcs is; hasonlóul ama hű gyermekekhez, kiknek szíve, őket forrón szerető anyjuk holta után, a mély bánatban egyenkint meghasad! — S hogy savát, borsát megadjam, teszem azt egy keresztény bölcs szavaival: „Maga a szüzség szeretet nélkül — lámpa olaj nélkül. Nem öntesz olajt a lámpába? — nem fog égni. Nincs szeretet? szüzséged nem fog tetszeni.“ —

Szomszéd! oly világosságba tette előttem ezt a dolgot Herkó páter, miszerint kételkedem a fölött, valljon nem innen következett-e egykor ama híres utazó, hogy „szeretet nélkül nincs élet; — élet és szeretet — két szóban ugyanazon értelem. — Élet szeretet nélkül olyan, mint az elreppenő illat a hervadó rózsá körül.“ — „A föld — ugyanazon utazónak szavai — még most is paradísiom lenne; mert csak egy megtermi a bele vetett magot, a bele ültetett rózsá csak egy virít, mint mikor a Teremtő azt elplántálta; hanem hogy áldás helyett tövist hoz, hogy átok helyévé változott: okaik az emberek, kik a szeretet helyett az önzést ápolják.“ E szavak betűről betűre, miután a könyvet csak átolvastam, nem pedig bírom, hűn előhozva, megvallom, nincsenek; hanem, hogy ez az értelme, arról már jót állók.

Az ember a szeretettel Istentől küldött — a nélkül Istentől égből kibóbt angyal. S hogy éljen mindenki, hogy a föld paradísiom legyen reá, hol nem mint elűzött angyal működjek: aranyom, ezüstöm nem levén, a szeretetet ajánlom nekik Herkó páter után.

Végre, hogy sokáig ne zúgjak szomszédnak fülébe, még egyszer azt mondom: adjon kezet, s legyen szent köztünk a békeség! Én haragudtam, de nem azért, hogy vétkezem. Szomszédoddal kevésbé összejordultam azért, hogy jó alkalmat találjak Herkó páterrel a szeretetről kirukkolni.

Hamari János.

Katholikus hitélet.

Ó-Gyalla. martius 2. 1859. Ha egy pillanatot vethetnék Isten angyalának azon könyvébe, melybe a halandóknak titokban véghezvitelt jótékonyaságait teittek híven följegyzí, hogy majd egykor a világbiro előtt méltó jutalmazás tekintetéből föl is födözze: ugy hosszú sorát vennők már abban észre egy helybeli buzgó kath. asszonyaság jóselekedeteinek, melyeket majd egyes szükölködők irányában, majd kiválólag az istenitizeteit díszének emelésére templomi ruhák és egyéb szükséges ezikket adományozásával sok éven át az evangéliumhoz híven ugy gyakorolt, hogy ne tudja balkeze, mit eszelekszik jobbkeze; a világ előtt pedig épen elrejtve maradjanak. Am maradjanak hát tovább is titokban ama számtalan kesergőknek és szenvedőknek általa fölszárított könyei, melyeket ugys csak az angyal tudna híven megszámolni! Élvezze a nemeskeblű urhölgy esupán jó öntudatában régóta gyakorolt kegyes adakozásainak szerény jutalmát addig, míg az igaz bíró megfizet neki érdeme szerint. De nem maradhat az égő gyertya mindig a véka alatt, s miért ne fényeskedjék az ő világossága is ugy, hogy mások is látván legujabb jöteteit, dicsőítsék az Atyát, ki mennyekben van? Hisz egy, 1500 lelket meghaladó kath. községnek örök haláját érdemelte ki azon nagyszerű adományozása által, melyet az ó-gyallai plebánia-templom szentélyének kifestésére, oltárai- és szószékének megarányozására és újból földiszítésére, egy egészen új Urkoporsónak készítésére, és több más nélkülözött templomi szerek beszerzésére kegyesen megajánlani sziveskedett, melyek mind már részint elkészültek, részint munkában vannak. S e kegyes jötevő nem más, mint nagyságos özevgy Konkoly Thege Lászlóné, született Benkovies Zsuzsanna asszonyaság, ki azon földi javakból, melyekkel Isten őt megáldotta, örömmel hoz tetemes áldozatokat az Ur oltárára, hogy fölszálljon azokuak jóillatu füstje a Magasságbelinek trónszálmolyához, és a romlandó kineken romolhatlanokat, a mulan-

dokon örökkévalókat gyűjtson magának. S míg ő nagysága vallásos elveihez híven, szakadatlanul ez irányban és szellemben munkálkodik a rábizott talentumokkal: addig a hálás nép, mely jól érzi, hogy öneréjéből sohasem lett volna képes Isten házat ily, azt méltán megillető díszbe öltöztetni, lelkipásztorával egyesülten, szívből fakadt buzgó imát röpit a Mindenhatóhoz, hogy terjeszsze a kegyes jötevő életét minél hosszabbra; ez élet után pedig adja meg neki az örök jutalom hervadhatlan koszoruját!

Magyar-Igen (Erdélyben), febr. 20. án 1859. Milyen az élet! Ugyanazon perezen egyhelyt szívzaggató bu, más helyt, zajos öröm; lakmározó gazdagság és szegénység sajtolta köny; lakadalmi nászpompa és siri gyászmenet! . . . Megfordított világban tarka zsbaj; keresztény szívekben visszasan lobogó evangéliumi fény. De mindegy; legalább a tisztá vallásosság, a felebaráti szeretet, az örökös szép háladatosság, Krisztus üdvözítő hitének ez égi díszben fénylő, habár gyéren viruló rózsái annál szebben tündöklenek azon a szent jelen, melynek vérrózsáitól kapták díszöket és illatukat; s melyre hivatkozván Krisztus, így szól: „A ki utánam akar jönni, vegye föl a keresztet, és kövessen engem.“ — Nehéz ugyan a keresztet hordozni, különösen pedig azon idő tájban, mikor a farsangi napok világi örömökből hintáztatják a szíveket. Meg kell vallani, hogy e napok ragadós mézga gyanánt tapadnak a lelkekre; de mégis az igaz keresztény, mint mindenben, ugy ebben is kellő határt tartva, a legzajosabb mulatságok közepeit sem felejtkezik meg rendeltetése- s keresztényi kötelmeiről. Ez állításomat valóban igazolja Magyar-Igen népe. Jöllehet neki is itt ugy, mint másutt lába alá huzzák a esárdást: mégis nem öröm, hanem gyász honol szívében; és ennek, a világ fiait előtt nagyon visszatetsző eseménynek csak az az egyszerű oka van, hogy köztök 11 évig lelkipásztoroskodott atyjok, Dobai József meghalt. A hivatalának élt jó öreg, miután betegsége őt Sinfalván, hol utóbbi időben lelkipásztor volt, szent kötelezetében akadályozta, a felgyógyulhatás reményében egykori jó hívei közé, Magyar-Igenbe jött; de itt rövid idő alatt a végelgyöngtülés egy jobb életre nyitott neki utat. Megható volt látni híveinek nagy sokaságát, és azon szintelen fájdalmat, melylyel körülállták koporsóját; miben a más vallásbeliek is igen szép számmal részt vettek. Temetését a közszereteten álló buzgó helyi pap, nt. Kólosi János ur végzé teljes papi segédlettel; ugyanesak ő tartott a templomban a boldogult fölött igen szép és megható alkalmi gyászbeszédet. Átalános vala a szomorúság, s én is éreztem a közfájdalmat; ennek daczára egy édes vigasztalással távoztam, mely e nép vallásosságának láttára lelkemet elárasztá. Egymással versenyeznek itt a hívek az egyház iránti szeretetben; kik közül fölemlitetlenül nem hagyhatom méltosgot Mohay Sándor urat, a tek Fábján családót és tek. Teleki urat, kik körükben gyakorlói és táplálói a vallásosságnak s ebből származó sok jónak.

A szent széd után az örök nyugalom helyére tétetett le az Ur szőlejében egyptár hó hijával felszázadig hűségesen munkálkodott jó lelkipásztor. . . Ott nyugszik most esendben, s zavartalan magányban, hová mi is mindnyáján el fogunk menni. Emléke hosszasán fog élni ismerősei közt, különösen pedig azok közt, kiknek egykor élete egy részével a tanári-, nagyobb részével pedig a lelkészi pályán világoskodott. — Fényeskedjék neki is a tulvilág örök világossága!

Magyarigeni.

Különfélék.

— A vácziegyházmegyének 1859-ik évre kiadott Névkönyve szerint van e megyében 3 fő- és 17 alesperesség, 111 plebánia, 188 áldozár, 5 missionáriusi kertület, 4 missionarius, 36 papnövendék, 6 pályavégzett theologus, 7 szerzetesház, 109 szerzetes. A katolikus hívek száma 358,956; plebánia tisztá magyar 52, német 5, magyar-német 12, magyar-tót 21, magyar-tót-német 21. Elemi iskola 310, iskolába járó 32,244.

— A Zsasskovszky Ferenc és Endre, egri képezdei s gymnasiumi zenetanítók által négyes hangjegyekre tett „Magyar és latin egyházi énekek“ gyűjteményének 2-ik

fűzete is elhagyta a sajtót. És ekként az egész munka befejezve levén, arról tiszta lélekkel elmondhatjuk, miszerint mind terjedelem és a tartalom megválasztása, mind a kiállítás és az ahhoz szabott jutányos ár tekintetében alkalmas és becses kézikönyvvel szolgálанд az ifjuságnak. — Az egész mű négy vegyes (sopran, alt, tenor és bassus) hangra a lehető könnyű és egyházas modoru stilben van készítve, és nem csak a gymnasiumok-, képezdek- és reáltanodáknál használható, hanem annak még az alsó elemi osztályoknál is nagy hasznát vehetm, kivált oly tanodánál, hol a tanító még segéddel is bír; ha t. i. az iskolásgyermekes sopran és alt hangokra betanítatnak, a tanító altanítójával pedig a tenort és a bassust éneklendik, meglesz a quartett, mely ha csak egynehány énekre is szorítkozandik, nem kis mértékben fogja az ifjuságnál emelni a rendszeres éneklés iránti ízlést és vágyat. A befoglalt latin szövegű énekek által az énekkönyv a német gymnasiumoknál is használható. A becses mű ft. Juhász Norbert, egri nagygymnasiumi igazgató urnak, a műénekeszet barátja- s buzgó pártolójának van ajánlva.

Az egész mű 116 magyar, 49 latin, öszvesen 165, minden alkalomra való választékos éneket hangjegyzve tartalmaz. Megrendeléseket 1 frt 5 kr. újpénzben ezután is akár az egri gym. igazgatósnál, vagy egyenesen a szerzőknél, akár pedig könyv-árusi uton tehetni. Gyűjtőknek minden tíz után 1 tiszteletpéldány ajánlatik.

— Indítvány a sz. énekek- s imákban i egyformaság létrehozása ügyében. (Vége.) — „De lépünk már most be az Ur házába, hol szent énekek hangzanak. Mind a szöveg, mind a dallam különbözök minden községben. Énekeljenek önök magánosan, vagy az egybegyűlt néppel: mindig tapasztalandják, miszerint az oda érkezett más helységi megfogóknak mondja: „a mi mesterünk ezt nem így éneklé. Vagy pedig, ha szavával az énekhez járul, könnyen zavart, hogy ne mondjam, botrányt is okoz. Minden eddig megjelent szent ének-gyűjtemények Narai-, Szepesényitől kezdve, melyeket kiadtak Bozóky, Illyés, Kovács Márk, Fojtényi, s kiadtak Győrött, Szabadkán, Komáromban, Nagyszombatban, Pesten, Kőszegen, Sopronban, Budán, Pápán, Veszprémben, Fehérvárott, a lekéri — Pesten, a guti — Komáromban, Szombathelyen, mind végig hozzá számítva az egri Tárkányi-félt, s azt sem véve ki, mely csekély magam által Magyar-Ovárott lón kiadta, még nem felelnek meg a feladatnak, hanem csupa előkészületei a megalapítandó egyformaságnak.

Idézzük már most vissza emlékezetünkbe azon eseményt, hogy papi személynek, vagy néptanítónak eltemetése alkalmával többen seregettek egybe a néptanítók közül a végtisztelet megadására. Nemde mindannyiszor megújul a Bábel tornyánál tapasztalt nyelvzavar? Nemde a kántorok mindegyike a maga hangját erőködik vezérré emelni? Felhangzik a gyászos: „Orenus pro fidelibus defunctis, s mint felkorbácsolt indulatok, szétrohannak a hangok mindaddig, míg a szintén zavarteljes „Circumdederunt“ szóban központosulnak. — Mennyire sajnós itt is, hogy hiányzik az egyformaság!

Tehát mit cselekedjünk? Felelem: egyesüljünk, s egyesített erővel álljunk a munkához. És nevezétek bár minék, a mit indítványozok, csekély magam szándékozom az egyformaság épületéhez e tisztes gyülekezetben az első követ letenni, s nézetimet a következőkben összepontosítom: 1) Méltóztassanak általánosn elfogadni az általam készített kis imakönyvet, s tegyék közhasználatúvá az iskolában, egyházban és a családok körében, miszerint mindenütt a szerint végzetessék a magán- és közima. A könyv czíme: „Gonzagái szent Alajos, könyörögj érettünk! vagyis imakönyv a keresztény katolikus ifjuság használatára.“ A toldalékban egyházi énekek foglaltatnak. Magyar-Ovárott (Mosonmegyében), Czéh Sándornál. 1858. (Ára?) — E könyvecskében többnyire eredeti

imám foglalyák, s a szent énekek között is sok az én dolgozatom, mely saját hveim kivételével még schol e világon nem ismeretes. 2) Legyenek szivesek elfogadni azon kis szent énekfűzeteket, melyeket több év óta könyvomatok, levén azokban is eredeti énekeim, a többiek régiebb gyűjteményekből valók. E fűzetekkel, miként az imakönyvvel jutányos áron és magyar szivességgel fog szolgálni a fennevezett magyar-óvári könyvnyomdász ur. Bérmentes levelek segélyével és késpénznek megküldése mellett méltóztassanak kérni példányokat azon nyomtatványokból, melyeket az osli-lelkész boesátott sajtó alá. 3) A jövő husvéti ünnepekig tessék bérmentes levél által tudomásra juttatni személyes észrevételeiket mind az imakönyv, mind az énekfűzetek iránt, hozzá mellékelvén egy és ne több éneket, melynek kiadását és általános elfogadását a beküldő ohajtaná. Lakásom: Osli, Kapuvár mellett, Sopronmegyében. Nyílt sisakkal váltunk szót, a névelrejtés itt szükséges nem lehetvén. A ki nevét közleni átalija, jobb hallgasson. 4) Közös értesítési közlönyünk legyen a „Kath. Néplap“ czimű újság, melynek t. ez. szerkesztősége az egyformaság eszközléséhez minden bizonynyal szives közremunkálását és segédkezését adandja. 5) Tegyük meg még minden kigondolható intézkedést, miután egymást megértettük; mert csak így remélhető, miszerint a rég ohajtott egyformaság fog tündökölni a kántori hivatalnak foglalkozásaiban, s egyformán mondandjuk ajtatos szivünk összehangzó sugallatából:

Diesértessék Jézus Krisztus,
Üdvözlégy Mária.“

Az itt megpendített eszme bővebb megvitatására nem csak a t. cikkiró ur megkeresése-, hanem magának az ügynek érdekességénél fogva is szivesen nyitunk ugyan tért a „Kath. Néplap“ hasábjain: mindazáltal a lap szük köre tekintetéből tisztelettel fölkértem, ki netán ez ügyben nyilatkozni ohajtanának, miszerint észrevételeiket, avagy javaslataikat, mellözve minden polemizálást, szorosn a tárgyra vonatkozólag s a lehető legrövidebben előadni sziveskedjenek. Ezúttal közöljük a t. indítványozó urnak később beküldött abbeli nyilatkozatát is, mely szerint kijelenti, hogy a cikk irásánál — távol minden személyességtől — azon szándéktól vezéreltetett, miszerint a létrehozandó közhasználatu énekgyűjtemény a fm. püspöki karnak jóváhagyását megnyerve, s a Szent-István-Társulat ápoló karjaira bízva lásson napvilágot.

Pályázat. Csongrádmegye Hód-Mező-Vásárhely városában megürült elemi tanítói állomásra, hol a tannelv magyar, pályázat hirdetetik. Az ezen állomáshoz kapcsolt évi illeték: szabad lakás és 315 a. é. forint. Az illető közönséghez intézendő, születéshelyüket, életkorukat, állapotukat, erkölcsi s politikai önviseletüket, szintugy képességeket is kellőkép igazoló okmányokkal felszerelendő folyamodványaikat a pályázók alulirtoz h. hó 28-kaig beküldjék. Szent es, mart. 3. 1859.

Leeb Mátyás, alesp. és tanfelügyelő.

Kegyess adományok.

Magyarország hg-prímása, Seitovszky Ker. János, bíbornok ő eminentiája papi jubilauma emlékének örökítése végett a Szent-István-Társulat által a pesti lipótvárosi új basilikában sz. István első apostoli királyunk tiszteletére emelendő emléktárra: Matulányi Béla joghallgató 1 frt a. ér.; a pesti lipótvárosi templomra: L. J. 25 kr. pp.; missiókra: a turnisbai fátabeli hívek 5 frt pp.

A „Kath. Néplap“ ez idei folyamából még lehet teljes szamu példányokat megrendelni.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, es ü t ö r t ö k ö n. Előfizetési ár: Budapesten, félévre 1 frt 15 kr. pp. (új pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (új pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 frt 35 kr. pp. (új pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (új pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katolikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takerék-pénztár-épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.